

Försäljning av mineralgödsel för jord- och trädgårdsbruk under 2004/05

Sales of fertilizers for agricultural and horticultural purposes in 2004/05

I korta drag

Minskad försäljning av mineralgödsel

Försäljningen av kväve i mineralgödsel uppgick under 2004/05 till ca 162 000 ton. Detta är en minskning med nio procent eller ca 15 300 ton jämfört med året innan. Den registrerade försäljningen är den lägsta sedan mitten av 1960-talet. Försäljningen av fosfor och kalium minskade från 2003/04 till 2004/05 med nio respektive tio procent.

Försäljningen av kväve har minskat fyra år i rad, varav ca hälften inträffade mellan de två senaste åren. Minskningen av fosfor- och kaliumförsäljningen har främst skett mellan de två senaste åren.

Förutom mineralgödsel förekommer viss försäljning av organiska gödselmedel, främst till ekologiska odlare. Via ordinarie handelskanaler för mineralgödsel uppgick denna försäljning till ca 1 400 ton rent kväve under 2004/05.

Utöver den officiella försäljningen förekommer viss införsel som inte anmäls till skattemyndigheten. Underlag för att skatta storleken på denna införsel saknas.

Den främsta orsaken till minskad försäljning av gödselmedel torde vara minskad spannmålsodling 2005 jämfört med 2004. Låga spannmålspriser kan också ha bidragit till lägre gödselanvändning.

Försäljningsstatistikens kvantiteter av mineralgödsel är inte direkt överförbara till faktisk användning ett enskilt år. Viss överlagring mellan åren kan förkomma, särskilt inför förestående prisuppgång. Eftersom försäljningen minskat sedan 2000/01 finns dock inte skäl att anta att minskningen 2004/05 beror på lagerförändringar.

Kadmiuminnehållet i fosforgödselmedel sålda under 2004/05 beräknas till ca 78 kg eller 5,4 gram per ton fosfor, vilket är en minskning med 26% jämfört med föregående år.

Statistiska centralbyrån
Statistics Sweden

Elizabeth Nyström, SCB, tfn 08-5069 42 54, elizabeth.nystrom@scb.se

Statistiken har producerats av SCB, som ansvarar för officiell statistik inom området.

ISSN 1403-8978 Serie Miljövärd. Utkom den 7 april 2006.
URN:NBN:SE:SCB-2006-MI30SM0601_pdf
Tidigare publicering: Se avsnittet Fakta om statistiken.
Utgivare av Statistiska meddelanden är Kjell Jansson, SCB.

Innehåll

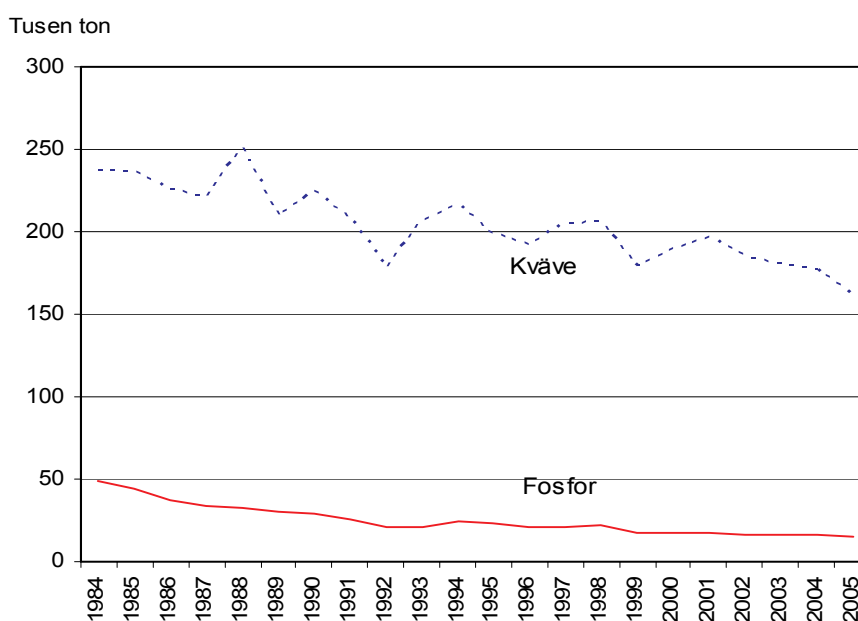
Statistiken med kommentarer	3
Diskussion av årets resultat	4
Internationell jämförelse	4
Tabeller	6
Teckenförklaring	6
1. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 1998/99 – 2004/05, tusen ton kväve (N)	6
2. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 1998/99 – 2004/05, tusen ton fosfor (P)	7
3. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 1998/99 – 2004/05, tusen ton kalium (K)	8
4. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 1998/99 – 2004/05, kväve (N) per hektar utnyttjad åker	9
5. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 1998/99 – 2004/05, fosfor (P) per hektar utnyttjad åker	10
6. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 1998/99 – 2004/05, kalium (K) per hektar utnyttjad åker	11
7. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 1998/99 – 2004/05, tusen ton svavel (S)	12
8. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 1998/99 – 2004/05, svavel (S) per hektar utnyttjad åker	13
Fakta om statistiken	14
Detta omfattar statistiken	14
Så görs statistiken	14
Datainsamling och bearbetning	14
Statistikens tillförlitlighet	15
Bra att veta	15
Tidigare statistik	15
Annan statistik	15
In English	16
Summary	16
List of tables	16
List of terms	17

Statistiken med kommentarer

Försäljningen av kväve, fosfor och kalium i mineralgödsel under gödselåret 2004/05, dvs. under perioden 1 juli 2004 – 30 juni 2005, redovisas i tabellerna 1 – 6. Eftersom redovisningen för län är osäker (se Statistikens tillförlitlighet) publiceras även resultat för länsgrupper.

Försäljningen av *kväve* i mineralgödsel uppgick 2004/05 till 161 500 ton. Under 1990-talet var försäljningen runt 200 000 ton efter att tidigare (sedan 1970-talet) legat på en högre nivå (runt 225 000 ton). Under den senaste treårsperioden har försäljningen sjunkit kontinuerligt från 185 tusen ton till 162 tusen.

Jordbrukets inköp av mineralgödselmedel 1984-2005

Källa: SCB

Årets försäljning av såväl kväve som fosfor och kalium är bland de lägsta som uppmätts under de senaste 20 åren. Försåld mängd kväve per hektar utnyttjad åker uppgick för riket till 68 kg. Den högsta försäljningen redovisas för Skåne län.

Försäljningen av *fosfor* i mineralgödsel, som visat en neråtgående trend sedan början av 1980-talet, har planat ut. Årets försäljning var nio procent lägre jämfört med föregående år. Försäljningen per hektar utnyttjad åker var densamma som under de senaste åren, drygt 7 kg.

Försäljningen av *kalium*gödselmedel har minskat något jämfört med föregående år och uppgår för gödselåret 2004/05 till 14 kg per hektar utnyttjad åker.

Undersökningen omfattade även uppgifter om gödselmedlens *svavel*- och *kadmium*innehåll. I tabellerna 7 och 8 redovisas uppgifter för svavel dels i ton, dels i kg/ha utnyttjad åkerareal.

2004/05 års beräkningar visar att fosforgödselmedlen innehöll ca 78 kg *kadmium*. Detta är en betydande nedgång jämfört med närmast föregående gödselår. Det genomsnittliga kadmiuminnehållet uppgick till ca 5,4 gram per ton fosfor.

Diskussion av årets resultat

Den främsta orsaken till den minskade försäljningen av kväve i mineralgödsel är minskad spannmålsareal 2005 jämfört med 2004. Detta förstärks av att drygt hälften av arealminskningen utgörs av höstvet, som vanligen tillförs högre givor än vårsådd spannmål.

Låga spannmålspriser bedöms också ha bidragit till en viss generell försiktighet i gödslingen av spannmål.

Arealen ekologisk odling ökade med 60 000 ha mellan 2003/04 och 2004/05. Även om en tämligen stor del av omlagd areal gödslats svagt före omlagningen till ekologisk odling, kan övergången i någon mån ha bidragit till minskad användning av mineralgödselkväve.

En mer långsiktig trend, som kan skönjas i konventionell vallodling, är intresset för baljväxter. Högre baljväxtandel ger lägre behov av mineralgödselkväve i ett längre perspektiv.

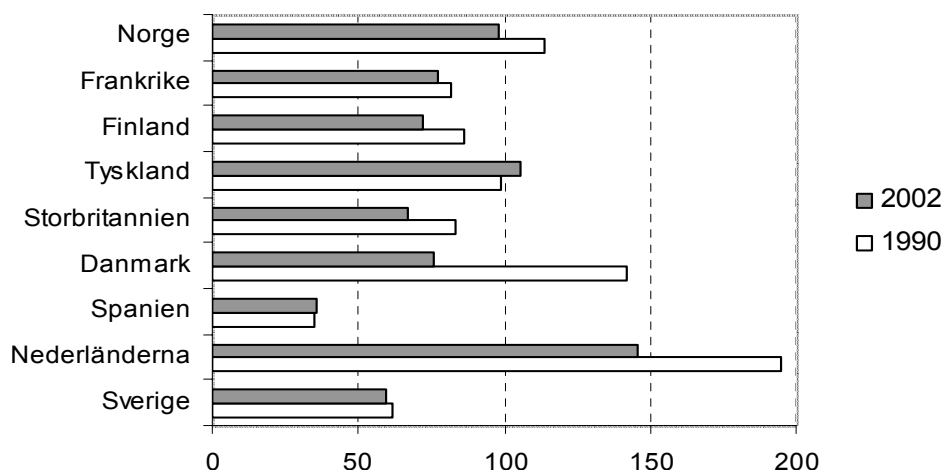
Konstaterade arealförändringar kan inte ses som permanenta. En eventuellt ökad odling av ettåriga energigrödor skulle kunna ge upphov till att användning och försäljning åter stiger.

Internationell jämförelse

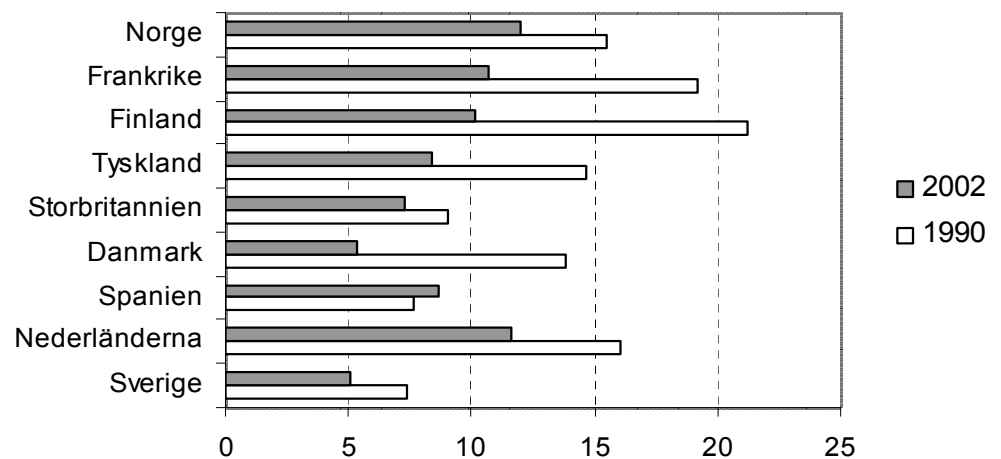
Användningen av mineralgödsel varierar kraftigt mellan olika länder i Europa. Växtnäringstillförseln är starkt korrelerad till odlingsinriktning och intensitet i produktionen. I förhållande till flertalet europeiska länder har Sverige en relativt låg tillförsel av mineralgödsel. Framförallt Nederländerna men även Danmark har betydligt större tillförsel per hektar jordbruksmark än Sverige. Samtidigt är bortförslagen av näringsämnen via skörden högre i dessa länder än i Sverige.

I nedanstående diagram redovisas tillförsel av mineralgödselkväve och -fosfor per hektar jordbruksmark för några länder i Europa dels för 1990, dels för 2002.

Kväve från mineralgödselmedel, kg/ha jordbruksmark¹, för några europeiska länder 1990 och 2002

Fosfor från mineralgödselmedel, kg/ha jordbruksmark¹, för några europeiska länder 1990 och 2002

1) Åkermark och permanent betesmark

Källa: FAO

Av diagrammen framgår att förbrukningen i regel minskat i de redovisade länderna. Den största nedgången har skett i fosforanvändningen. En stor del av den svenska nedgången skedde före 1990. Variationer mellan åren bl.a. i priserna på mineralgödsel och skördeprodukter, åkerarealens användning och väderleken påverkar förbrukningen.

Tabeller

Teckenförklaring

Explanation of symbols

–	Noll	Zero
0	Mindre än 0,5	Less than 0.5
0,0	Mindre än 0,05	Less than 0.05
..	Uppgift inte tillgänglig eller för osäker för att anges	Data not available
.	Uppgift kan inte förekomma	Not applicable
*	Preliminär uppgift	Provisional figure

1. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 1998/99 – 2004/05, tusen ton kväve (N)

1. Sales of fertilizers for agricultural and horticultural purposes in 1998/99 – 2004/05 Nitrogen (N) in thousands of tons

Län och länsgrupper	Tusen ton kväve (N)						
	98/99	99/00	00/01	01/02	02/03	03/04 ¹	04/05
Hela riket	179,2	189,4	196,9	184,8	180,1	176,8	161,5
Län 10 och 12	47,0	48,6	54,0	52,1	50,6	50,2	46,8
Län 13 och 14	40,2	42,6	47,2	40,7	40,6	38,8	34,6
Län 06, 07 och 08	15,5	15,5	16,1	15,4	14,0	15,2	13,6
Län 05 och 09	24,5	26,0	24,6	24,0	22,8	22,4	21,3
Län 01, 03, 04, 18, 19	36,1	39,2	38,6	37,1	38,9	37,2	34,1
Län 17, 20 och 21	11,6	12,8	12,4	11,5	9,1	8,6	7,1
Län 22, 23, 24 och 25	4,4	4,8	4,0	4,0	4,0	4,4	4,0
01 Stockholms	3,5	4,1	4,1	4,2	4,6	4,7	4,2
03 Uppsala	10,2	10,5	9,6	10,3	12,5	11,9	11,2
04 Södermanlands	8,5	9,0	10,1	8,6	7,7	7,5	6,9
05 Östergötlands	18,8	20,9	19,4	18,8	17,6	17,4	16,4
06 Jönköpings	3,9	3,8	3,6	3,8	3,4	3,4	2,8
07 Kronobergs	2,2	1,9	2,5	2,5	2,2	2,5	1,9
08 Kalmar	9,4	9,7	9,9	9,2	8,4	9,3	8,8
09 Gotlands	5,7	5,1	5,2	5,2	5,3	5,0	4,9
10 Blekinge	1,8	1,9	2,1	1,9	2,1	1,9	1,9
12 Skåne	45,1	46,7	51,9	50,1	48,5	48,2	44,9
13 Hallands	8,9	8,3	10,3	9,0	.. ²	.. ²	.. ²
14 V:a Götaland	31,3	34,3	36,9	31,7	32,9	31,2	28,0
17 Värmlands	4,8	5,3	5,3	4,8	4,5	4,5	3,4
18 Örebro	7,4	8,1	7,6	7,1	6,8	6,5	5,7
19 Västmanlands	6,5	7,5	7,2	6,9	7,2	6,6	6,1
20 Dalarnas	4,1	4,6	4,4	4,1	.. ²	.. ²	.. ²
21 Gävleborgs	2,6	2,9	2,8	2,7	.. ²	.. ²	.. ²
22 Västernorrlands	0,7	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7	0,6
23 Jämtlands	0,5	0,6	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6
24 Västerbottens	2,3	2,5	2,1	2,2	2,1	2,2	1,9
25 Norrbottens	0,9	0,9	0,6	0,6	0,6	0,9	0,9

1) Reviderade uppgifter för 2003/04 2) Osäkra uppgifter för enskilda län

2. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 1998/99 – 2004/05, tusen ton fosfor (P)

2. Sales of fertilizers for agricultural and horticultural purposes in 1998/99 – 2004/05
Phosphorus (P) in thousands of tons

Län och länsgrupper	Tusen ton fosfor (P)						
	98/99	99/00	00/01	01/02	02/03	03/04 ¹	04/05
Hela riket	17,8	17,6	17,0	16,7	16,6	16,8	15,4
Län 10 och 12	4,0	3,9	3,9	4,1	4,1	4,4	4,1
Län 13 och 14	3,8	3,9	4,2	3,6	4,0	3,7	3,5
Län 06, 07 och 08	1,0	1,0	0,9	0,9	0,7	0,8	0,8
Län 05 och 09	2,6	2,6	2,2	2,3	2,2	2,2	2,1
Län 01, 03, 04, 18, 19	4,4	4,2	4,1	4,2	4,1	4,2	3,7
Län 17, 20 och 21	1,4	1,4	1,3	1,3	1,1	1,1	0,9
Län 22, 23, 24 och 25	0,5	0,6	0,4	0,4	0,3	0,4	0,3
01 Stockholms	0,4	0,5	0,4	0,5	0,5	0,5	0,4
03 Uppsala	1,1	1,1	0,9	1,1	1,3	1,3	1,2
04 Södermanlands	0,9	0,8	0,9	0,8	0,7	0,7	0,6
05 Östergötlands	1,9	2,0	1,6	1,7	1,6	1,6	1,5
06 Jönköpings	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
07 Kronobergs	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2
08 Kalmar	0,6	0,6	0,5	0,5	0,4	0,4	0,5
09 Gotlands	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
10 Blekinge	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
12 Skåne	3,9	3,7	3,8	3,9	4,0	4,3	4,0
13 Hallands	0,7	0,7	0,7	0,7	.. ²	.. ²	.. ²
14 V:a Götaland	3,1	3,2	3,5	2,9	3,4	3,1	3,0
17 Värmlands	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,4
18 Örebro	1,1	1,0	1,1	1,1	0,9	0,9	0,8
19 Västmanlands	0,8	0,8	0,7	0,8	0,9	0,8	0,7
20 Dalarnas	0,5	0,5	0,4	0,4	.. ²	.. ²	.. ²
21 Gävleborgs	0,3	0,3	0,3	0,3	.. ²	.. ²	.. ²
22 Västernorrlands	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
23 Jämtlands	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
24 Västerbottens	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1
25 Norrbottens	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

1) Reviderade uppgifter för 2003/04 2) Osäkra uppgifter för enskilda län

3. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 1998/99 – 2004/05, tusen ton kalium (K)

3. Sales of fertilizers for agricultural and horticultural purposes in 1998/99 – 2004/05
Potassium (K) in thousands of tons

Län och länsgrupper	Tusen ton kalium (K)						
	98/99	99/00	00/01	01/02	02/03	03/04 ¹	04/05
Hela riket	37,3	38,9	38,8	36,8	36,3	37,0	33,2
Län 10 och 12	11,8	11,9	11,9	12,1	12,2	12,8	11,9
Län 13 och 14	8,6	9,1	9,7	8,3	8,3	8,1	7,3
Län 06, 07 och 08	3,0	2,9	2,9	2,8	2,4	2,6	2,4
Län 05 och 09	4,7	4,8	4,5	4,4	4,3	4,3	4,1
Län 01, 03, 04, 18, 19	5,3	5,6	5,5	5,3	5,1	5,4	4,5
Län 17, 20 och 21	2,7	2,9	3,0	2,7	2,8	2,6	2,0
Län 22, 23, 24 och 25	1,4	1,5	1,3	1,2	1,1	1,1	1,0
01 Stockholms	0,4	0,5	0,6	0,6	0,6	0,8	0,6
03 Uppsala	1,1	1,2	1,0	1,2	1,4	1,4	1,1
04 Södermanlands	1,2	1,3	1,3	1,1	0,8	1,0	0,8
05 Östergötlands	3,0	3,2	2,9	2,8	2,6	2,7	2,6
06 Jönköpings	0,8	0,8	0,8	0,8	0,7	0,7	0,5
07 Kronobergs	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,6	0,4
08 Kalmar	1,5	1,4	1,5	1,4	1,2	1,3	1,5
09 Gotlands	1,7	1,6	1,5	1,5	1,7	1,6	1,5
10 Blekinge	0,5	0,6	0,5	0,5	0,4	0,5	0,4
12 Skåne	11,3	11,4	11,4	11,6	11,8	12,4	11,5
13 Hallands	2,3	2,5	2,5	2,3	.. ²	.. ²	.. ²
14 V:a Götaland	6,3	6,6	7,2	6,0	6,2	6,1	5,6
17 Värmlands	1,3	1,5	1,6	1,3	1,3	1,4	0,9
18 Örebro	1,6	1,7	1,7	1,5	1,5	1,6	1,3
19 Västmanlands	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8	0,6	0,7
20 Dalarnas	0,9	1,0	0,9	0,9	.. ²	.. ²	.. ²
21 Gävleborgs	0,5	0,5	0,5	0,5	.. ²	.. ²	.. ²
22 Västernorrlands	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
23 Jämtlands	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
24 Västerbottens	0,7	0,8	0,6	0,6	0,6	0,5	0,4
25 Norrbottens	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3

1) Reviderade uppgifter för 2003/04 2) Osäkra uppgifter för enskilda län

4. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 1998/99 – 2004/05, kväve (N) per hektar utnyttjad åker

4. Sales of fertilizers for agricultural and horticultural purposes in 1998/99 – 2004/05 Nitrogen (N) kg per hectare of utilized arable land

	Kg kväve (N) per hektar						
	98/99	99/00	00/01	01/02	02/03	03/04 ¹	04/05
Hela riket	73	80	84	79	77	75	68
Län 10 och 12	99	110	120	117	113	111	104
Län 13 och 14	74	82	92	79	80	75	67
Län 06, 07 och 08	58	62	65	62	57	62	55
Län 05 och 09	89	100	96	94	90	88	83
Län 01, 03, 04, 18, 19	69	76	77	74	79	75	70
Län 17, 20 och 21	57	62	60	55	44	41	33
Län 22, 23, 24 och 25	25	28	23	23	23	25	21
01 Stockholms	51	55	56	60	67	68	61
03 Uppsala	74	79	75	80	98	93	89
04 Södermanlands	73	81	93	79	72	70	65
05 Östergötlands	96	116	109	106	100	98	93
06 Jönköpings	42	45	43	44	40	40	33
07 Kronobergs	39	41	53	52	47	52	40
08 Kalmar	81	84	86	80	74	82	77
09 Gotlands	71	64	66	66	67	64	62
10 Blekinge	63	64	71	66	71	65	68
12 Skåne	102	113	124	120	116	115	106
13 Hallands	83	80	100	88	.. ²	.. ²	.. ²
14 V:a Götaland	72	83	90	77	81	.. ²	.. ²
17 Värmlands	54	59	58	52	50	49	36
18 Örebro	78	88	83	77	76	73	64
19 Västmanlands	59	73	71	68	72	66	62
20 Dalarnas	86	86	81	76	.. ²	.. ²	.. ²
21 Gävleborgs	41	47	44	43	.. ²	.. ²	.. ²
22 Västernorrlands	15	18	17	16	16	17	13
23 Jämtlands	16	18	14	14	15	14	15
24 Västerbottens	37	41	34	37	34	36	30
25 Norrbottens	27	28	20	19	21	29	25

1) Reviderade uppgifter för 2003/04 2) Osäkra uppgifter för enskilda län

5. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 1998/99 – 2004/05, fosfor (P) per hektar utnyttjad åker

5. Sales of fertilizers for agricultural and horticultural purposes in 1998/99 – 2004/05
Phosphorus (P) kg per hectare of utilized arable land

	Kg fosfor (P) per hektar						
	98/99	99/00	00/01	01/02	02/03	03/04 ¹	04/05
Hela riket	7,2	7,5	7,2	7,1	7,1	7,1	6,5
Län 10 och 12	8,5	8,8	8,7	9,1	9,0	10,0	9,1
Län 13 och 14	7,1	7,6	8,1	7,0	7,9	7,0	6,8
Län 06, 07 och 08	3,9	4,0	3,7	3,7	2,9	3,2	3,3
Län 05 och 09	9,3	10,1	8,5	8,9	8,7	9,0	8,1
Län 01, 03, 04, 18, 19	8,3	8,2	8,1	8,4	8,4	8,0	7,5
Län 17, 20 och 21	7,0	6,9	6,4	6,3	5,5	5,0	4,1
Län 22, 23, 24 och 25	3,1	3,2	2,4	2,4	2,0	2,1	1,8
01 Stockholms	7	6	6	7	7	6	5
03 Uppsala	8	8	7	8	10	10	10
04 Södermanlands	8	8	8	7	6	7	6
05 Östergötlands	10	11	9	10	9	9	9
06 Jönköpings	3	3	3	3	2	2	2
07 Kronobergs	3	4	4	4	3	4	3
08 Kalmar	5	5	4	4	3	4	4
09 Gotlands	8	8	7	7	8	8	7
10 Blekinge	5	5	5	5	3	4	4
12 Skåne	9	9	9	9	9	10	10
13 Hallands	6	7	7	7	.. ²	.. ²	.. ²
14 V:a Götaland	7	8	8	7	8	8	7
17 Värmlands	6	6	7	6	6	6	4
18 Örebro	11	11	12	12	10	10	9
19 Västmanlands	8	8	7	8	9	8	7
20 Dalarnas	11	10	8	8	.. ²	.. ²	.. ²
21 Gävleborgs	5	5	4	4	.. ²	.. ²	.. ²
22 Västernorrlands	1	2	2	1	1	1	1
23 Jämtlands	1	2	1	1	1	1	1
24 Västerbottens	4	5	3	3	3	3	2
25 Norrbottens	5	5	3	3	3	3	3

1) Reviderade uppgifter för 2003/04 2) Osäkra uppgifter för enskilda län

6. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 1998/99 – 2004/05, kalium (K) per hektar utnyttjad åker

6. Sales of fertilizers for agricultural and horticultural purposes in 1998/99 – 2004/05
Potassium (K) kg per hectare of utilized arable land

	Kg kalium (K) per hektar						
	98/99	99/00	00/01	01/02	02/03	03/04 ¹	04/05
Hela riket	15	16	16	16	16	16	14
Län 10 och 12	25	27	27	27	27	28	26
Län 13 och 14	16	18	19	16	16	16	14
Län 06, 07 och 08	11	12	12	11	10	11	10
Län 05 och 09	17	19	17	17	17	17	16
Län 01, 03, 04,18,19	10	11	11	11	10	11	9
Län 17, 20 och 21	13	14	14	13	13	13	10
Län 22, 23, 24 och 25	8	9	7	7	6	6	5
01 Stockholms	6	7	9	9	8	12	9
03 Uppsala	8	9	8	9	11	11	9
04 Södermanlands	11	11	12	11	8	9	7
05 Östergötlands	15	18	17	16	15	15	15
06 Jönköpings	9	9	9	9	8	8	6
07 Kronobergs	11	14	13	13	11	13	9
08 Kalmar	13	12	13	12	11	12	13
09 Gotlands	21	21	19	19	22	21	18
10 Blekinge	17	19	18	17	15	16	15
12 Skåne	26	27	27	28	28	29	27
13 Hallands	22	24	24	22	.. ²	.. ²	.. ²
14 V:a Götaland	14	16	17	15	15	15	13
17 Värmlands	14	17	17	14	14	15	10
18 Örebro	17	18	18	17	16	17	15
19 Västmanlands	8	9	9	9	8	6	7
20 Dalarnas	19	18	17	17	.. ²	.. ²	.. ²
21 Gävleborgs	7	8	7	7	.. ²	.. ²	.. ²
22 Västernorrlands	4	5	5	4	2	3	3
23 Jämtlands	4	5	4	3	3	3	3
24 Västerbottens	11	12	10	10	10	9	6
25 Norrbottens	12	13	11	10	10	11	10

1) Reviderade uppgifter för 2003/04 2) Osäkra uppgifter för enskilda län

7. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 1998/99 – 2004/05, tusen ton svavel (S)

7. Sales of fertilizers for agricultural and horticultural purposes in 1998/99 – 2004/05 Sulphur (S) in thousands of tons

Län och länsgrupper	Tusen ton svavel (S)						
	98/99	99/00	00/01	01/02	02/03	03/04 ¹	04/05
Hela riket	20,7	22,4	23,9	22,1	22,6	22,3	22,8
Län 10 och 12	6,0	6,1	6,8	6,5	6,9	7,2	6,8
Län 13 och 14	4,6	5,1	5,7	4,8	5,1	5,1	5,2
Län 06, 07 och 08	1,2	1,4	1,7	1,8	1,5	1,6	1,7
Län 05 och 09	2,8	3,0	2,9	2,8	2,7	2,5	2,9
Län 01, 03, 04, 18, 19	4,1	4,3	4,4	4,1	4,5	4,2	4,5
Län 17, 20 och 21	1,5	1,7	1,7	1,6	1,4	1,1	1,0
Län 22, 23, 24 och 25	0,6	0,6	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6
01 Stockholms	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6
03 Uppsala	1,0	1,1	1,0	1,1	1,5	1,3	1,3
04 Södermanlands	1,0	1,0	1,1	0,9	0,8	0,8	0,9
05 Östergötlands	2,2	2,5	2,4	2,2	2,0	1,9	2,3
06 Jönköpings	0,2	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3
07 Kronobergs	0,2	0,2	0,3	0,4	0,2	0,2	0,2
08 Kalmar	0,8	0,9	1,1	1,0	0,9	1,0	1,1
09 Gotlands	0,6	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6
10 Blekinge	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3
12 Skåne	5,9	6,0	6,6	6,3	6,7	7,0	6,6
13 Hallands	0,8	0,9	1,2	1,1	.. ²	.. ²	.. ²
14 V:a Götaland	3,8	4,2	4,5	3,7	4,1	4,1	4,3
17 Värmlands	0,6	0,7	0,7	0,6	0,7	0,5	0,5
18 Örebro	1,0	1,0	0,9	0,8	0,8	0,8	0,8
19 Västmanlands	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
20 Dalarnas	0,6	0,6	0,6	0,6	.. ²	.. ²	.. ²
21 Gävleborgs	0,4	0,4	0,4	0,4	.. ²	.. ²	.. ²
22 Västernorrlands	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
23 Jämtlands	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
24 Västerbottens	0,2	0,3	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2
25 Norrbottens	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1

1) Reviderade uppgifter för 2003/04 2) Osäkra uppgifter för enskilda län

8. Försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk åren 1998/99 – 2004/05, svavel (S) per hektar utnyttjad åker

8. Sales of fertilizers for agricultural and horticultural purposes in 1998/99 – 2004/05 Sulphur (S) kg per hectare of utilized arable land

	Kg svavel (S) per hektar						
	98/99	99/00	00/01	01/02	02/03	03/04 ¹	04/05
Hela riket	8,4	9,5	10,2	9,4	9,7	9,5	9,6
Län 10 och 12	12,7	13,9	15,2	14,6	15,5	16,0	15,2
Län 13 och 14	8,5	9,9	11,2	9,3	10,1	9,8	10,2
Län 06, 07 och 08	4,5	5,6	7,0	7,1	6,0	6,4	6,7
Län 05 och 09	10,0	11,6	11,4	10,9	10,6	9,7	11,3
Län 01, 03, 04, 18, 19	7,7	8,5	8,8	8,3	9,0	8,6	9,1
Län 17, 20 och 21	7,5	8,3	8,2	7,6	6,6	5,0	4,9
Län 22, 23, 24 och 25	3,2	3,7	3,1	3,0	3,3	3,2	3,1
01 Stockholms	5	6	7	7	8	8	9
03 Uppsala	7	8	8	8	12	10	10
04 Södermanlands	9	9	10	9	7	7	9
05 Östergötlands	11	14	13	12	12	11	13
06 Jönköpings	3	3	4	5	4	4	4
07 Kronobergs	4	5	7	8	5	5	4
08 Kalmar	6	8	10	9	8	9	10
09 Gotlands	7	7	7	8	8	7	8
10 Blekinge	6	6	8	7	8	9	10
12 Skåne	13	14	16	15	16	17	16
13 Hallands	8	9	12	11	.. ²	.. ²	.. ²
14 V:a Götaland	9	10	11	9	10	10	10
17 Värmlands	6	8	7	7	7	6	5
18 Örebro	10	10	10	9	9	9	9
19 Västmanlands	7	8	8	8	8	8	9
20 Dalarnas	12	12	12	11	.. ²	.. ²	.. ²
21 Gävleborgs	6	7	6	6	.. ²	.. ²	.. ²
22 Västernorrlands	2	3	3	2	2	3	2
23 Jämtlands	2	3	2	2	2	2	3
24 Västerbottens	4	4	4	4	4	3	3
25 Norrbottens	5	5	4	4	4	5	4

1) Reviderade uppgifter för 2003/04 2) Osäkra uppgifter för enskilda län

Fakta om statistiken

Detta omfattar statistiken

Uppgifter för de sju verksamhetsåren 1998/99 – 2004/05 publiceras i detta SM. I tabellerna redovisas totalkvantiteter av försålda växtnäringssämnen. Dessutom redovisas försäljningen av växtnäringssämnen beräknade per hektar utnyttjad åker. Redovisning ges för län, för länsgrupper och för hela riket.

Några data om användningen av mineralgödselmedel inom skogsbruket redovisas inte i detta SM. Vidare har specialgödselmedel för golfbanor exkluderats liksom organiska gödselmedel.

Så görs statistiken

Datainsamling och bearbetning

Uppgiftslämnare

Uppgiftslämnare till statistiken är tillverkare och importörer av mineralgödselmedel. Dessa är enligt lag ålagda att erlagga miljöavgifter med hänsyn till gödselmedlens kväve- och kadmiuminnehåll (1,80 kr per kg kväve och 30 kr för varje gram kadmium som överstiger 5 gram per ton fosfor). Härigenom kan ett register med primärmarknadens aktörer upprättas. I årets undersökning har ingått uppgifter från ett tjugotal företag. Marknaden domineras dock helt av ett fåtal företag. De fem största svarar för över 95 procent av försäljningen.

Redovisningsår

Resultaten i denna rapport avser gödselåret 2004/05 och sammanfaller med branschens verksamhetsår 1 juli – 30 juni. Härigenom underlättas uppgiftsinsamlingen och statistikens kvalitet förbättras. Även den statistik över gödselmedelsförsäljningen som Statens Jordbruksverk (SJV) publicerar avser perioden 1 juli – 30 juni.

Uppgifter

Uppgiftsinsamlingen om mineralgödselmedelförsäljningen till jord- och trädgårdsbruket sker samordnat mellan SCB och SJV. Uppgifterna har inhämtats via postenkät.

Uppgiftslämnarna har ombetts att sända in uppgifter om försålda mängder av olika mineralgödselmedel under verksamhetsåret 2004/05. Uppgifterna specificeras av uppgiftslämnarna med avseende på produkt, t.ex. kalkammonsalpeter N 28, kalisalt K 50, NPK 21-3-10 osv. Försålda kvantiteter fördelas på län. Endast produkter som sålts till jord- och trädgårdsbruksändamål ska redovisas.

Insamling och granskning

Uppgifterna har samlats in under hösten/vintern 2005/06. Olika typer av kontroller har gjorts bl.a. för att undvika att några leveranser redovisas dubbelt.

Utifrån tillverkarnas och importörernas innehållsdeklarationer för enskilda gödselmedel har mängden ren växtnäring (kväve, fosfor och kalium) liksom svavel och kadmium beräknats.

Eftersom enstaka mindre uppgiftslämnares försäljning inte har kunnat regionaliseras har approximationer fått göras för att erhålla läns- och länsgruppsskattningar.

Beräkningar

Vid beräkningen av kvantitet per hektar åker har försäljningsuppgifterna dividerats med arealen utnyttjad åker enligt preliminära arealuppgifter för 2005 från Statens Jordbruksverk JO 10 SM 0502, (Jordbruksmarkens användning 2005. Preliminära

uppgifter). Utnyttjad åker har definierats som summa utnyttjad åkermark exkl. träda och annan obrukad åker.

Statistikens tillförlitlighet

Det finns flera faktorer som påverkar resultatens kvalitet. Den verkliga förbrukningen inom jord- och trädgårdsbruket under ett visst år bestäms både av inköpen och av eventuella lagerförändringar på enskilda gårdar och i olika handelsled. De uppgifter som publiceras i detta SM kan därför ses som en approximation av användningen under gödselåret 2004/05.

Dessutom kan uppgiftslämnarnas fördelning av sålda kvantiteter på olika regioner vara osäkra. I vissa fall fraktas mineralgödseln först till en större terminal och vidarebefordras sedan till återförsäljare inom flera län. Resultaten för de i tabellerna angivna länsgrupperna är därför säkrare än länsuppgifterna.

Viss direktimport av mineralgödselmedel, vid sidan av officiella kanaler och utan redovisning till skattemyndigheten, förekommer. I *SOU 2003:9 Skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel?* uppskattas den illegala införseln till knappt fem procent av försäljningen.

Bra att veta

Tidigare statistik

Uppgifter om länsvis försäljning av mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruket insamlades och publicerades t.o.m. 1984/85 av Kungliga Skogs- och Lantbruksakademien. Statistiken överfördes därefter till SCB. Uppgifter om försålda kvantiteter mineralgödsel till jord- och trädgårdsbruk redovisas årligen av SCB.

Äldre uppgifter om mineralgödsel förbrukningen finns publicerade i ”Handelsgödsel, stallgödsel och kalk i jordbruket – långa tidsserier” (Na 30 SM 9503).

Annan statistik

Vartannat år, senast 2005, intervjuar SCB ca 3 800 lantbrukare över hela landet om deras faktiska förbrukning av mineral- och stallgödsel under ett givet år. Härigenom ges möjlighet till mera detaljerad redovisning av användningen bl.a. regionalt och i olika grödor. Resultat från 2003 års undersökning har publicerats i SM-rapporten [MI 30 SM 0403](#). Resultaten för 2005 planeras publiceras augusti 2006.

SJV publicerar varje år uppgifter om försäljningen av olika mineralgödselmedel på riksnivå. Uppgifter för gödselåret 2004/05 kommer att publiceras under våren 2006.

Dessutom redovisar SCB uppgifter om försäljningen av kalk för jord- och trädgårdsbruk, sjöar, vattendrag och skog. Dessa uppgifter publiceras intermittent.

Mer information om statistiken och dess kvalitet ges i en särskild Beskrivning av statistiken på SCB:s webbplats, www.scb.se.

In English

Summary

Statistics Sweden produces statistics on sale of fertilizers for agricultural and horticultural purposes. The data are collected from manufacturers and importers of fertilizers. The sale of nitrogen in 2004/05 was 15 300 tons lower than the year before. The sale amounted to 162 thousand tons. The sales of phosphorus and potassium were at a lower level this year than previous year, at 15 400 tons of phosphorus and 33 200 tons of potassium. In addition to plant nutrients the fertilizers sold in 2004/05 contained 22 800 tons of sulphur. The phosphorus fertilizers contained about 78 kg of cadmium or 5,4 g per ton phosphorus.

Note that results from this type of investigation sometimes vary between different year depending on expected price-changes (taxes and charges) and not on the real need. More detailed information based on interviews with farmers, is published intermittently and data for 2002/03 was published in August 2004 in a separate report "Use of fertilizers and animal manure in agriculture in 2002/03" ([MI 30 SM 0403](#)).

List of tables

Explanation of symbols	6
1. Sales of fertilizers for agricultural and horticultural purposes in 1998/99 – 2004/05 Nitrogen (N) in thousands of tons	6
2. Sales of fertilizers for agricultural and horticultural purposes in 1998/99 – 2004/05 Phosphorus (P) in thousands of tons	7
3. Sales of fertilizers for agricultural and horticultural purposes in 1998/99 – 2004/05 Potassium (K) in thousands of tons	8
4. Sales of fertilizers for agricultural and horticultural purposes in 1998/99 – 2004/05 Nitrogen (N) kg per hectare of utilized arable land	9
5. Sales of fertilizers for agricultural and horticultural purposes in 1998/99 – 2004/05 Phosphorus (P) kg per hectare of utilized arable land	10
6. Sales of fertilizers for agricultural and horticultural purposes in 1998/99 – 2004/05 Potassium (K) kg per hectare of utilized arable land	11
7. Sales of fertilizers for agricultural and horticultural purposes in 1998/99 – 2004/05 Sulphur (S) in thousands of tons	12
8. Sales of fertilizers for agricultural and horticultural purposes in 1998/99 – 2004/05 Sulphur (S) kg per hectare of utilized arable land	13

List of terms

Fosfor	phosphorus
försäljning	sales
hela riket	whole of Sweden
Jordbruksverket (SJV)	The Swedish Board of Agriculture
jord- och trädgårdsbruk	agriculture and horticulture
kadmium	cadmium
kalium	potassium
kväve	nitrogen
län	county
mineralgödsel	commercial fertilizers
svavel	sulphur
växtnäringsämne	plant nutrient